

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Me'ir 'ayin

Friedmann, Meir

ריאמ, ןמדירפ

Ṽina, 655 [1894 oder 1895]

תורעה.

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9344

חד גדיא וכו'. הוא ניוקד על תשלום המנין עשרה, גדיא, שונרא, כלצא, חוערא, נורא, ויא, תורא, שוחע, ונלכא דעותא (כל"ל), קודשא צריך הוא (כל"ל), שהעשר היא יקוד כל מנין, להראות איך הגלגל חוזר בעולם על דאעפת אעפוד וכו'. ודוגמא לזה אגדה נאה על ענין אחר צ"צ (י' ע"א) י' דצרים קסים נצראו בעולם, הר קסה צרזל ונחטבו, צרזל קסה אור ופעפעו, אור קסה מים ונצין אותו, מים קסים עצים קוצלים אותן, עצים קסים רוח ונפזרתן, רוח קסה גוף קוצלו, גוף קסה פחד שצרו, פחד קסה יין ונפיגו, יין קסה שינה ונפכחתו, ונחתה קסה וכולם ולדקה נוללת מן הנחתה דכתיב לדקה תליל נעות.

חסר סדור פסח. הוא נור' יוסף עוז עלם קילוק לפיוע אלסי הרוחות לשבת הגדול ונדפס בהגדות קודם הפיוע אדיר הוא.

הערות.

הערה א' למשנה ג'. בענין פרפרת שלפני המזון רואה אני להעיר, שנהגו להציא לפני המזון נולוח ופרוקת פת ענו, והיינו דתנן בצרכות (מ"ד ע"א) הציאו לפניו נולוח תחלה ופת ענו וצרך על הנולוח ופוער את הפת. וזירושלמי אמרו עלה רש"י צ"כ צ"ס ר' יונתן ונתיחין עד שלא לנודו קעודת מלכים, כלו' שצקעודת מלכים ונתיחין האכילה ציין ונפרפראות, ויראה לי שזהו שטנו צקידושין (ק"ו ע"א) נעשה ציכאי הנולך שהלך לכוחלית שצמדצר וכיצע שם קסים כרכים, ונחזרתו היה שוח שוחה גדולה וקרא לכל חכמי ישראל, אור להם אצותינו היו אוכלים מלוחים על שולחנות של זהב וכו'. ונתוספתא דצרכות פ"ד שנו ר"ח צן גנליאל אורר מלוח הצא בתחלה לפני המזון ופת הצא עם הנולח לאחר המזון ועונה צרכה לפנים ולחצריה. ויראה שאף שלא נהגו בכל הסעודות להציא מלוח לפני המזון צפת הצא עם הנולח לאחר המזון נהגו, והיינו דתניא (צרכות מ' ע"א) אחר כל אכילתך אכול מלח ואחר כל שתייתך שפה מים ואי אתה ריזוק. ואבז אורחא אנו למידין נכאן שנותר לשחות מים אחר הד' כוסות עיין אר"ח טפ"א.

הערה ב' למשנה א' בענין ד' כוסות. גרסינן
 בכחוצות (ח' ע"ג) חומר עולה ואומרי לה צונחיתא תכל, עשרת
 כוסות תקנו חכמים בצית האבל, ג' קודם אכילה — ופרש"י שהיו
 רגילין להוסיף פרפראות לפני סעודה כגון כיסקין וקופגנין
 ואיסקריעין וצחותס פרפראות ווסקין לאבל ג' כוסות — כדי
 לפתוח את בני וועין, ג' צחוק אכילה כדי לשרות אכילה סבועין,
 וד' לאחר אכילה, א' כנגד הזן, וא' כנגד צרכת הארץ, וא'
 כנגד צונה ירושלים, וא' כנגד העוב והוועיז — פרש"י, על
 כל צרכה שותה הכוס ומוזגין לו אחר —, הוסיפו עליהם ד'
 אחד כנגד חזני העיר, וא' כנגד פרנסי העיר, וא' כנגד צית
 הווקדס, וא' כנגד ר"ג וכו'. וצונס' שונות פי"ד חני לה הכי, עשרה
 כוסות שותין בצית האבל, שנים קודם המזון, וה' צחוק המזון, ג'
 לאחר המזון א' לצרכת אכלים, וא' לתחומי אכלים, וא' לגמילות
 חקדים, חזרו והוסיפו עוד שלשה, א' לראש הכנסת, וא' לחזן
 הכנסת וא' לר"ג וכו'. וצירושלומי דפ' ווי שונות חני להו כווי הכי,
 אלא דהתם חני אלו ג' שלאחר המזון, א' לצרכת המזון, וא' לג"ס,
 וא' לתחומי אכלים, וכשנת ר"ג הוסיפו עליהן עוד ג', א'
 לחזן הכנסת, וא' לראש הכנסת, וא' לר"ג. ונכאן יש כווי להציא
 ר"ה דכוס של צרכת המזון שהוא יין שלאחר המזון אינו עשון
 צרכה לפניה, כי רחוק היא מהדעת שיהיה נוצרץ לפניו בכל
 הד' כוסות של צרכת המזון על כל צרכה וצרכה. ויראה לי דכוס
 של צרכת אירוסין ושל נישואין וכן של מילה ופדיון הבן וכן של
 קידוש החודש עיקרן היה היין שלפני המזון לפי שצכל אלו היו
 עושין סעודות, והוויין כיון שלפני המזון דשבת ויו"ט שאומר
 עליו קידוש היום, ועיין פסחים ו"ט ע"א כחוצות ז' ע"ג וצונס'
 קופרים פי"ט לענין אירוסין ונשואין, ושם גם כן לענין קידוש
 החודש. וצטור יו"ד סי' קס"ה וסי' ש"ה וצ"י שם לענין מילה
 ופדיון הבן.

הערה ג' למשנה ח' לענין מיני זמר. גרסינן בקטנה
 (ו"ח ע"א) ונצטלה הסנהדרין צטל הסיר ונצית הונשתאות,
 ועיין בגמרא שם וצריש גיטין ז' ע"א, וצירושלומי דקיף סוטה
 אומר עכשיו שאין איונת סנהדרין עליהן הן אומרין דצרי נצלה
 צטיר, ועיין סנהדרין (ק"א ע"א) וצצרכות (ל"א ע"א), וצירושלומי

דחגיגה פ"ג צהא דאלישע בן אבוייה וון דאכלין ושחין סרין
וועפחין ווערקדין א"ר אליעזר לר"י עד דאיכון עסקין דדידהון
נעסק חנן דדידן וישבו ונהעסקו ד"ת וכו'. וצוודרש אסתר צפ'
להביא את וסתי, כסישראל אוכלין ושותין ושונחים הן וצרכין
וועפחין וועקלסין להקצ"ה וכסאו"ה אוכלין וכו', וכעין זה צקוף
שה"ט. רצה. ועיין צרמז"ן (שמות ל"ג) צפ' ויקומו ללחם וצראצ"ע
שם צפ' קול ענות. וע"ז שנו צפ"ג דאבות ג' שאכלו על שלחן א'
ולא אורו עליו ד"ת וכו'. וזה השולחן של ליל פסח הוא השלחן
לפני ה'.

סריק

